

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 121/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Užhorodská 21, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Daniel Blyšťan, proti prípisu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. XVI/2 Pz 23/20/1000-4 zo 4. marca 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 29. mája 2020 a doplnenou 27. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) prípisom generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. k. XVI/2 Pz 23/20/1000-4 zo 4. marca 2020 (ďalej len „napadnutý prípis“). Navrhuje napadnutý prípis zrušiť a vec vrátiť generálnemu prokurátorovi na ďalšie konanie. Taktiež navrhol priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné.
3. Návrhom adresovanom generálnemu prokurátorovi žiadal sťažovateľ zrušiť právoplatné uznesenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálny prokurátor“) č. k. VII/2 Gv 268/1000-346 z 19. decembra 2019 (ďalej len „uznesenie špeciálneho prokurátora“), ktorým bola zamietnutá ako neprípustná jeho sťažnosť proti rozhodnutiu o pribratí Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity do trestného konania

na účel znaleckého skúmania počítačových údajov, dokumentov a dokladov spoločnosti [REDACTED]

4. Generálny prokurátor v napadnutom prípise poukázal na svoje predchádzajúce uznesenie č. k. XVI/2 Pz 92/19/1000-9 zo 4. decembra 2019 (ďalej len „zrušujúce uznesenie“), ktorým rozhodol, že tam označenými uzneseniami špeciálneho prokurátora z 20. a 22. augusta 2019 bol porušený zákon v § 193 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) v prospech sťažovateľa a ďalších obvinených, na základe čoho príslušné uznesenia zrušil. Následne (po zrušení) bolo rozhodnuté uznesením špeciálneho prokurátora, ktorý bol viazaný právnym názorom generálneho prokurátora vyjadreným v zrušujúcom uznesení.

5. Napadnutým prípisom generálny prokurátor s odkazom na svoje zrušujúce uznesenie nevyhovel návrhu sťažovateľa na zrušenie uznesenia špeciálneho prokurátora. Pokiaľ sťažovateľ odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006, tento sa podľa názoru generálneho prokurátora na vec sťažovateľa nedá aplikovať.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v trestnej veci bol znalec do konania pribratý pred vznesením obvinenia. Proti pribratiu znalca pred vznesením obvinenia by ako (následne) obvinený mal mať možnosť podať sťažnosť. Vo vzťahu k uvedenému poukázal na už označený judikát najvyššieho súdu. Generálny prokurátor však tento jeho odkaz arbitrárne vyhodnotil tak, že závery označeného rozsudku sa na jeho trestnú vec nedajú aplikovať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým prípisom. Sťažovateľ namieta, že generálny prokurátor neposkytol dostatočnú odpoveď na jeho námietku o možnosti podania sťažnosti proti rozhodnutiu o pribratí znalca.

8. Podstatou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy poskytovanú orgánom štátnej správy je umožniť každému reálny prístup k príslušnému orgánu a tomu zodpovedajúca povinnosť o veci konať tak, aby nedošlo k porušeniu ústavno-procesných princípov upravených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Obsahom základného práva na inú právnu ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky, ktorého sa v spojení s čl. 51 ústavy možno domáhať len „v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú“, nie je však povinnosť takéhoto orgánu vyhovieť návrhu účastníka konania (I. ÚS 84/97, II. ÚS 265/2018).

9. Ústavný súd k predmetu tohto konania upriamuje pozornosť na skutočnosť, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených. V prebiehajúcom trestnom konaní, resp. v konaní, ktoré bolo iba začaté, možno i prípadné protiústavné procesné pochybenia napraviť v rámci celého konania obvyklým a zákonom predvídateľným spôsobom, a to predovšetkým samotnými všeobecnými súdmi. Ingerenciu ústavného súdu do rozhodovania

orgánov činných v trestnom konaní je preto v prípravnom trestnom konaní potrebné považovať, azda s výnimkou úplne mimoriadnej situácie, za neprípustnú.

10. Spravidla teda až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd (m. m. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, II. ÚS 425//2017).

11. Aplikujúc princíp subsidiarity, ústavný súd zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až do konca procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania.

12. Platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi aj v ďalšom štádiu trestného konania právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd (predovšetkým základného práva na obhajobu), ku ktorým malo podľa jeho názoru dôjsť v predmetnej trestnej veci, a to na hlavnom pojednávaní, prípadne prostredníctvom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Inak povedané, v rámci práva na obhajobu možno uplatniť aj argumentáciu týkajúcu sa zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom, prípadne využitím opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) v trestnom konaní. Rovnako tak môže sťažovateľ zákonnosť dôkazov (kam asi chce smerovať svoje námietky vo vzťahu k pribratiu znaleckého ústavu do trestného konania) namietat' aj pri predbežnom prejednaní obžaloby.

13. Ústavný súd v tejto veci (rozhodovanie o pribratí znaleckého ústavu do trestného konania) nevidel také výnimočné okolnosti, ktoré by opodstatňovali jeho zásah ešte pred skončením samotného trestného konania (podrobnejšie pozri aj I. ÚS 640/2022 a tam citované východiská). Práve prípadné pochybenia pri zaobstarávaní dôkazov v trestnom konaní sú napravitel'né v rámci samotného trestného konania.

14. Uvedené odlišuje túto vec sťažovateľa od sťažovateľom zdôrazňovanú vec sp. zn. II. ÚS 185/2020, v ktorej ústavný súd nálezom rozhodol o porušení práv sťažovateľa iným prípisom generálneho prokurátora, avšak na základe nedostatočných záverov generálneho prokurátora vo vzťahu k nevyhnutnosti súhlasu poškodenej právnickej osoby na samotné trestné stíhanie (teda závažná námietka oprávnenosti vedenia trestného stíhania proti jeho osobe) a dôvodov na vylúčenie prokurátora z rozhodovania o sťažnosti.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že v zmysle čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, nie ochrancom (obyčajnej) zákonnosti či zjednocovateľom právnych názorov jednotlivých zložiek prokuratúry a všeobecných súdov. Ústavnému súdu taktiež v zásade neprináleží robiť výklad jednotlivých zákonných ustanovení, v tomto prípade Trestného poriadku.

16. Zásah do práva na obhajobu ako zložky práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je pri ústavnoprávnom prieskume potrebné posudzovať s ohľadom na všetky okolnosti prípadu a sledujúc pritom spravodlivosť konania ako celku.

17. Ako už bolo uvedené, posúdenie zákonnosti pribratia znaleckého ústavu v kontexte práva na obhajobu je (bude) v prvom rade úlohou všeobecných súdov konajúcich v príslušnej trestnej veci.

18. Ak by sťažovateľom vnímané pochybenie nebolo napravené v ďalšom priebehu trestného konania, má možnosť obrátiť sa znova na ústavný súd, ktorý by jeho vec posúdil v rámci garancií jeho základného práva na súdnu ochranu a jeho základného práva na obhajobu, zohľadňujúc pritom o. i. spravodlivosť konania ako celku.

19. Preto ani stručná negatívna odpoveď generálneho prokurátora na tvrdenie sťažovateľa o aplikácii konkrétneho judikátu najvyššieho súdu v jeho trestnej veci nemôže v tomto momente viesť k záveru o porušení jeho základných práv.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre nedostatok právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu